

Tre hverdager på Vestbredden

Femti år etter seksdagerskrigen lever palestinere fortsatt under en militær okkupasjon. Vi har møtt mennesker som fortsatt har tro på fred.

Tekst: Amanda Roland. Foto: Anette Sivertstøl

[Denne saken er først publisert i Dusken, studentavisa i Trondheim, 16.01.17](#)

I et lite rom sitter tre unge tenåringsgutter med fotlenke rundt beina. De er siktet for steinkasting og for å ha satt fyr på et dekk. Rettssaken, som varer i fem minutter, foregår i et militært fengsel på grensen mellom palestinske og israelske områder på Vestbredden. I fengselet møter tenåringene et system som er kjent for de fleste palestinere, men ukjent for store deler av den israelske befolkningen. Palestinere har vært under en egen militær lov siden okkupasjonen i 1967, en lov som tillater at barn ned til 12 år blir tiltalt som voksne.

De tre guttene slipper fri. Den palestinske advokaten Salwa sier det er uvanlig og antageligvis skyldes at vi, en gruppe med utenlandske observatører, er til stede.

Saken fortsetter under bildet.

Palestinsk gutt ser på israelske skolegutter på andre siden av muren. Foto: Anette Sivertstøl

Det sitter i dag 340 barn i israelske fengsler. Ifølge Salwa ender 99 prosent av rettssakene med domfellelse. De som blir løslatt grunnet mangel på bevis må betale store kausjoner for å få slippe fri. Det koster lite å opprettholde militærdomstolen. Lønningene er lave og advokatene er gratis, betalt for av EU-midler. Den israelske staten tjener 14 millioner kroner i inntekter fra bøter, ingenting av det gagnar det palestinske folket. Ifølge internasjonal lov er det den okkuperende staten som skal påta seg kostnadene under en okkupasjon. Det unnslipper Israel med

støtte fra Europa og USA.

I ventehallen sitter familiene til de tiltalte og venter. De har ventet i timesvis i lokalet med grå vegger og benkerader med ubehagelige plaststoler. En mor i tradisjonell drakt fra en landsby nær Ramallah forteller at hun venter på rettssaken til sin sønn på 27 år, som ble arrestert for å kjøre uten bilskilter. Militæret konfiskerte samtidig bilen. Moren fortviler, datteren hennes har nyredialyse og må daglig kjøres til sykehuset.

Vi møter Nery Ramati, en israelsk jøde og forsvarsadvokat for palestinerne.

– Nå for tiden er du enten imot eller for Israel. Det at jeg jobber som forsvarer for palestinerne, betraktes som at jeg er imot Israel. På daglig basis er jeg ikke redd for staten, men jeg forteller ikke til folk rundt meg hva jeg jobber med, sier han.

Ramati hadde tidligere karriere som filmskaper, men valgte å utdanne seg til advokat for å kunne jobbe for palestinere innenfor militærdomstolene. Han er en høy mann med en rolig tilstedeværelse, men det skjuler ikke frustrasjonen i stemmen når han forteller om varetektsfengslene, «liksofengsler» med små celler og forhørsrom.

– De trenger ikke bruke mye vold, selv om det også forekommer, fordi de psykologiske metodene er så effektive. Ofte tilstår guttene forbrytelser de ikke har begått bare for å komme ut av cellene, sier Ramati.

Saken fortsetter under bildet.

MUREN: Muren som Israel har bygd opp er synlig i de fleste palestinske områder. Foto: Anette Sivertstøl

Okkupasjonen har vart i 50 år, og ingen av advokatene vi møter i fengselet tror at noe kommer til å endre seg med mindre andre land begynner å legge sanksjoner på Israel.

For å få vekk den palestinske befolkningen har Israel tre alternativer, ifølge Ramati.

– Enten drepe alle, eller deportere alle, det skjer ikke. Eller så må de gjøre livet til palestinerne her så ulevelig som mulig, så de emigrerer. Det er det som skjer.

10 år med protester

Rundt Bil'in, en landsby utenfor Ramallah, ligger olivenlunder med trær som stammer fra romertiden. I 2004 ble muren reist gjennom olivenlundene. Over halvparten av landet ble konfiskert av israelske myndigheter, og en ulovlig bosetting ble opprettet. Det bor i dag 60 000 israelske bosettere bak muren. Trær ble rykket opp ved roten, trær som ifølge Bibelen hadde stått der siden Jesus vandret rundt i Jerusalem noen mil unna.

Bil'in er allikevel en liten solskinnshistorie fra Vestbredden. I 2011 bestemte israelsk høyesterett at muren var lagt ulovlig over palestinsk område, og den ble flyttet 500 meter bakover. Den lovbestemmelsen er den eneste hvor palestinerne har fått medhold i en israelsk domstol.

I ti år har landsbyen samlet seg foran muren hver fredag for fredelige demonstrasjoner. Vi er i landsbyen en fredag for å møte Iyad Burnat, grunnleggeren av demonstrasjonen, og for å være med på den selv. Vi har blitt fortalt historier om barn som blir skutt i beina, og om bruk av ulovlige våpen av det israelske militæret.

– Det varierer fra uke til uke. Noen ganger kommer de ut i militære kampuniformer og skyter tåregass inn i folkemengden. I det siste har demonstrasjonene fått mye oppmerksomhet i media, så de kommer ikke ut lenger, sier Burnat.

I tillegg til oss har det kommet en gruppe fra Frankrike og et brasiliansk tv-team. Det er også med israelere som demonstrerer mot de ulovlige bosetningene. Når demonstrasjonen kommer fram til porten av bosetningen venter soldatene på andre siden, men de kommer ikke ut.

Det samler seg en gruppe barn fra bosetterkolonien. De roper skjellsord til de palestinske guttene på den andre siden, som svarer med å hive stein.

– Skyt dem! roper de israelske guttene til soldatene, som svarer med å legge seg ned og ta sikte.

Ingenting skjer denne gangen.

Tilbake i landsbyen forteller Iyad Burnat om sønnen som ble skutt i beinet i fjor under en demonstrasjon. Han sier det er vanskelig å se barna sine være med i demonstrasjonene, men forteller at det ikke utgjør noen forskjell i hvor utrygt de har det. Volden kommer uansett.

– Spesielt om natten. Israelske soldater tar seg inn i husene og skremmer barna, de vil skremme dem fra opprør, forteller Burnat.

Om framtiden sier han det samme som advokatene.

– Vi trenger flere stemmer utenfra for å få slutt på okkupasjonen. Det er det eneste som hjelper.

Konflikt på hellig grunn

Hebron er en gammel by på Vestbredden som har vært en av områdets største handelsbyer, kjent for sine håndverkstradisjoner. Ifølge Bibelen ligger Abraham begravet her, og på grunn av dette har det vært strid om Hebron i lang tid.

Det ligger en israelsk bosetting midt i sentrum, i det som pleide å være den travleste handlegaten, Shuhada. Gaten er nå stengt for alle som ikke er israelere, eller har spesiell botillatelse. Det bor 500 bosettere i Hebron, som passes på av 2000 israelske soldater. Det merkes på byen. Det har blitt vanskelig å bevege seg rundt for palestinerne. Butikker har måttet stenge og flere av de palestinske husene i Hebron har bur rundt seg fordi de blir angrepet av bosetterne. Handlegatene har nett over fordi bosetterne som bor over dem hiver søppel ned.

Zleika, en av de kvinnelige aktivistene i Hebron, bor i et hus i Shuhada. Hun og hennes mor er blant de få som er igjen. Hovedinngangen er sperret av og de må bruke bakdøren. Huset til Zleika er i en gammel bygård, hele gamlebyen er full av lignende hus. De er tre etasjer høye, rikt utsmykket, og står nå i vedvarende forfall.

Saken fortsetter under bildet.

TÅREGASS. Under den ukentlige fredagsdemonstrasjonen i Bil'in blir det brukt tåregass. De blir liggende igjen på bakken. Foto: Anette Sivertstøl

Både Zleika og moren er livslange aktivister. De driver barnehage, holder demonstrasjoner, og lærer kvinnene i Hebron om tradisjonell palestinsk matlaging og broderingskunst. Med brodering skaper de et lite økonomisk livsgrunnlag. Zleika er lærer og snakker godt engelsk. Hun er kledd i heldekkende hijab og snakker rolig og selvsikkert om sine opplevelser.

Saken fortsetter under bildet.

BURET INNE: Zleika har buret inn balkongen sin for å beskytte seg mot blant annet steinkasting fra israelske bosettere. Foto: Anette Sivertstøl

Bosetterne har tidligere hivid stein og søppel mot huset hennes, og en gang brøt de seg inn når hun og hennes mor sov om natten.

Fra terrassen til Zleika er det utsikt over Shuhada, det eneste livet er noen israelske soldater og kjøretøy som passerer. En bosetter går forbi, han vinker til oss og smiler. På skulderen har han et M16-gevær. Alle israelere har lov til å bære våpen.

I bygården til Zleika holder også *Youth Against Settlements* til, en organisasjon som ble startet på Palestine Polytechnic University. En representant fra organisasjonen møter oss og forteller om arbeidet de gjør.

De arrangerer ikke-voldelige demonstrasjoner og kampanjer mot bosetningen.

– Vi har ikke noen sikkerhet eller beskyttelse, vi kan ikke jobbe eller studere, men vi kan heller ikke bli yktninger. Så vi må bli og fortsette å protestere, sier han.

– For å få fred kan vi akseptere en tostats-løsning, på betingelse av at bosetterne drar. De er her ulovlig ifølge internasjonal lov. Men palestinske jøder trenger ikke dra, de har bodd her i mange hundre år og er en del av vår kultur og den palestinske nasjonen.

måttet sette opp netting. Foto: Anette Sivertstøl